

วิธีการศึกษา การรวบรวมข้อมูล และลักษณะทั่วไปของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาลักษณะการวางผังการนิคมของสตรีในเขตเมือง ได้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2513 ในส่วนที่เป็นการศึกษาวิจัยในเขตเมือง ดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรในประเทศไทย ได้แบ่งเขตการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยส่วนที่เป็นเขตเมือง โดยหมายถึงเขตเทศบาลทั่วประเทศ และการวิจัยส่วนที่เป็นเขตชนบท ซึ่งหมายถึงส่วนอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเขตเมือง

สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารังนี้ ได้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในเขตเมือง ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2513 โดยมีพื้นที่กำลังศึกษาในชั้นปริญญาบัณฑิต และปริญญาโทบัณฑิต ซึ่งได้ดำเนินการอบรมในหน้าที่พนักงานสำรวจจากสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หากการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนและภรรยา และสตรีที่สมรสแล้ว และอายุไม่เกิน 60 ปี ทุกคนในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากร

สำหรับการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนในส่วนที่เป็นเขตเมืองนั้น ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจํากัดลุ่มอย่างมีระบบ แยกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้คือ

ชั้นแรก เป็นการสุ่มตัวอย่างเขตเทศบาลทั่วประเทศ โดยรวมกรุงเทพฯและธนบุรีเป็น 1 เขต และสุ่มตัวอย่างเขตเทศบาลจากภาคต่าง ๆ ดังนี้ คือ ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ - ธนบุรี) 4 เขต ภาคเหนือ 3 เขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เขต และภาคใต้ 2 เขต

ชั้นที่สอง เป็นการสุ่มตัวอย่างเขตเจนนีย์ในแต่ละเขตเทศบาลที่ตกเป็นตัวอย่าง ได้ เขตเจนนีย์ในเขตกรุงเทพฯ - ธนบุรี 32 เขต และเขตเจนนีย์ในเขตเทศบาลอื่น ๆ ล้วนเป็น ตัวอย่างแต่ละ 2 เขต รวมเขตเจนนีย์ที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 56 เขต

ชั้นที่สาม เป็นการสุ่มตัวอย่างครัวเรือน โดยสุ่มตัวอย่างครัวเรือนจากเขตเจนนีย์ที่ ตกเป็นตัวอย่างโดยเฉลี่ยเขตละ 35 ครัวเรือน

จากวิธีการดังกล่าวทำให้ได้ครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้นประมาณ 2,103 ครัวเรือน จาก 56 เขต ของ 13 จังหวัดทั่วประเทศ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. เขตกรุงเทพมหานคร	32	เขตเจนนีย์
2. เขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ	2	"
3. เขตเทศบาลเมืองสมุทรบุรี จังหวัดสมุทรบุรี	2	"
4. เขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี	2	"
5. เขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2	"
6. เขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2	"
7. เขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	2	"
8. เขตเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา	2	"
9. เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	2	"
10. เขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร	2	"
11. เขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา	2	"
12. เขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	2	"
13. เขตเทศบาลอำเภอด่านช้างราชบุรี จังหวัดอุตรดิตถ์	2	"

ในจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง 2,103 ครัวเรือนนี้ สัมภาษณ์ได้ถูกส่งรหัสที่กำลังอยู่ด้วยกับ
จำนวน 1,727 ราย และผู้ที่มิใช่ถูกส่งรหัสอีก 795 ราย ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าครัวเรือนชาย
158 ราย หัวหน้าครัวเรือนหญิง 298 ราย และสตรีที่สมรสแล้ว 339 ราย รวมจำนวนผู้ที่
สัมภาษณ์ได้ทั้งหมด 2,522 ราย

แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ในการสัมภาษณ์
ครั้งนี้ สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ

1. สมาชิกในครัวเรือน
2. ความสัมพันธ์ทางครอบครัว
3. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม (ตามจากหัวหน้าครัวเรือนชาย)
4. ความคาดหวังเกี่ยวกับบุตร
5. รายละเอียดทั่วไป
6. ประวัติในการย้ายถิ่น
7. สถานะการตาย
8. การชนชั้นฐานะทางสังคม
9. การเดินทางไปทำงานประจำวัน
10. การติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอก
11. ความเชื่อถือสิ่งเหนือธรรมชาติ
12. การอนามัย
13. ลักษณะของบ้าน
14. ประวัติและฐานะทางสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์หญิง
15. การสมรส
16. การตั้งครรภ์และการให้กำเนิด
17. ความสามารถที่จะมีบุตรได้
18. ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม (ตามจากผู้ให้สัมภาษณ์หญิง)

19. ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว
รวมหัวข้อคำถามทั้งหมด 19 หัวข้อ ประมาณ 260 คำถาม

วิธีการสำรวจ

สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกสัมภาษณ์บุคคลในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างไว้ดังนี้

ชาย

1. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรสเพียงคู่เดียว ให้สัมภาษณ์สามี
2. ถ้าในครัวเรือนไม่มีคู่สมรสเลย ให้สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน(เจ้าบ้าน) โดยไม่คำนึงถึงเพศ และอายุ
3. ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรส 2 คู่ หรือมากกว่านั้น ให้เลือกสัมภาษณ์สามีคนหนึ่ง ตามเกณฑ์ตามลำดับ คือ
 - ก. สัมภาษณ์สามีที่เป็นเจ้าบ้านที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี และกำลังอยู่กินกันกับภรรยา
 - ข. ถ้าเจ้าบ้านไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 3(ก) ให้สัมภาษณ์ชายที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี สมรสแล้วและอยู่กินกับภรรยา โดยพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือนมากกว่าคู่สามีภรรยาอื่น ๆ (ไม่นับเจ้าบ้าน)
 - ค. ถ้าไม่สามารถกำหนดใครว่าสำคัญต่อการทำมาหากินของครัวเรือน ให้สัมภาษณ์ชายที่อาวุโสสูงสุด เก่าอายุต่ำกว่า 60 ปี ที่สมรสแล้วและอยู่กินกับภรรยา

หญิง

ให้สัมภาษณ์ภรรยาของชายที่ถูกสัมภาษณ์ และหญิงทุกคนในครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี ที่เคยสมรสแล้ว ไม่ว่าสถานภาพสมรสจะเป็นเช่นไรก็ตาม

ข้อจำกัดของข้อมูล

เนื่องจากโครงการวิจัยกวดเนื่องระยะยาว มีเป้าหมายที่จะศึกษาเรื่องลักษณะการเว้นช่วงห่างการมีบุตรของสตรีที่กวดเป็นตัวอย่างเป็นหลัก การศึกษาโคครอบกลุ่มไว้หลายคน เช่น การเจริญพันธุ์ การตาย การย้ายถิ่น ตลอดจนความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นเพียงการนำข้อมูลที่มิอยู่แล้วมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในบางเรื่องจำเป็นที่จะศึกษาเฉพาะข้อมูลที่มิอยู่แล้วนั้น ข้อจำกัดที่สำคัญคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการกวดเนื่องระยะยาว ถึงกลาง มิได้มีคำถามในบางเรื่อง หรือมีคำถามมิได้มีรายละเอียดเพียงพอ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบตอลักษณะการเว้นช่วงห่างการมีบุตรของสตรี เช่น คำถามเกี่ยวกับสุขภาพของสตรีหรือของสามี รายละเอียดในเรื่องการเลี้ยงทารกดวยนมมารดา ตลอดจนคำถามเกี่ยวกับความถี่ในการร่วมเพศ ทำให้การศึกษารั้งนี้ขาดตัวแปรที่สำคัญเหล่านี้ไป นอกจกจากการศึกษารั้งนี้ มิได้นำเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิมาวิเคราะห์ เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ศึกษารั้งนี้ เป็นข้อมูลที่รวบรวมขอเท็จจริงในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2513 ซึ่งการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิยังไม่แพร่หลายนัก โดยเฉพาะแนวความถี่ที่จะใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิ เพื่อกำหนดระยะเวลาการมีบุตร ยังมีอยู่น้อยมาก ส่วนใหญ่สตรีจะใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิภายหลังจากมีบุตรครบตามจำนวนหรือมากกว่าจำนวนที่กวดการแล้วมากกว่า

ข้อจำกัดอีกประการหนึ่ง คือ สตรีบางรายจำเดือนปีที่สมรสครั้งแรกไม่ได้หรือรายงานเดือนที่ทำการสมรสภายหลังการให้กำเนิดบุตรคนแรก ทำให้ไม่สามารถนิยามระยะเวลาของช่วงห่างการมีบุตรคนแรกของสตรีเหล่านี้ได้ นอกจากนี้สตรีบางรายไม่สามารถรายงานเดือนเกิดของบุตรได้แน่นอน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวในการศึกษาจึงกำหนดให้เดือนหก(มิถุนายน) เป็นเดือนเกิดของบุตรที่สตรีจำเดือนเกิดไม่ได้

ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ไดจากการสำรวจวิจัยในโครงการวิจัยกวดเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของประเทศไทย ในส่วนที่เป็นการวิจัยรอบแรกของเขตเมือง ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬ

ลงรวมมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ สตรีที่มีสถานภาพสมรส และกำลังอยู่กับสามี สตรีอายุ 15-49 ปี ที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้มีจำนวน 1,488 ราย จากตัวอย่างสัมภาจทั้งหมด 2,522 ราย จำนวนตัวอย่างที่จะลดลงไม่เท่ากัน เนื่องจากการมาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้ศึกษามีโดยรวมจำนวนผู้ที่ไปโศกอาลัย หรือโศกอาลัยว่าในกรณ

อายุ

สตรีส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 86.2 ของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นสตรีในวัย 25-49 ปี สำหรับสตรีในวัย 15-24 ปี มีประมาณร้อยละ 13.8 เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุของสามี ปรากฏว่ากลุ่มสามีที่อายุ 35 ปีขึ้นไปเป็นจำนวนสูงสุด สามีที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี มีเพียงร้อยละ 4.3 (ตารางที่ 1)

ระดับการศึกษา

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าสตรีมากกว่าครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 60.4 มี การศึกษาอยู่ในระดับประถมปีที่ 1 - ประถมปีที่ 3 ในการศึกษาระดับตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไป พบว่ามีน้อย คือประมาณร้อยละ 4.5 เช่นเดียวกับสามีที่มีการศึกษากตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไป พบว่ามีเพียงร้อยละ 9.9 ประมาณร้อยละ 44.8 เป็นสามีที่มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมปีที่ 1- ประถมปีที่ 6 สำหรับกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ปรากฏว่าอัตราของสตรีและสามีที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีจำนวนใกล้เคียงกัน สามีที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีร้อยละ 17.6 ขณะที่สตรีที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีร้อยละ 13.8

อาชีพ

ประมาณครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 50.1 ของสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ไม่ได้ประกอบอาชีพ แต่เป็นแม่บ้าน เมื่อพิจารณาอาชีพที่ส่วนใหญ่ประกอบคือ อาชีพบริการ ซึ่งมีอัตราการทำงานประเภทบริการร้อยละ 29.7 ขณะที่สตรีประกอบอาชีพอื่น เช่น ข้าราชการ หรือ ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพมีเพียงร้อยละ 3.2 และ 5.1 ตามลำดับ สำหรับสามีเกือบครึ่งหนึ่ง หรือปริมาณ ร้อยละ 47.0 สามีจะประกอบอาชีพบริการ อาชีพที่สามีประกอบมีจำนวนมากรองลงไปคือ ช่างฝีมือ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 23.7 (ตารางที่ 3)

อายุเมื่อแรกสมรส

จากตารางที่ 4 อายุเมื่อแรกสมรส แสดงให้เห็นว่าสตรีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.5) แต่งงานในช่วงอายุ 15-24 ปี สำหรับสามีปรากฏว่าเขาสู่ภาวะการสมรสช้ากว่าสตรี สามีที่มีอายุแรกสมรสในช่วงอายุ 15-24 ปี มีร้อยละ 49.4 อีกร้อยละ 46.4 แต่งงานเมื่ออายุ 25-34 ในขณะที่สตรีที่แต่งงานในช่วงอายุ 25-34 ปี มีเพียงร้อยละ 17.2

การปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าสตรีส่วนใหญ่ไม่เคยใช้วิธีใด ๆ เพื่อป้องกันการมีบุตรภายหลังการแต่งงานก่อนที่จะมีบุตรคนแรก หรือระหว่างบุตรคนถัดไป ยกเว้นช่วงระยะเวลาจากบุตรคนสุดท้ายถึงปัจจุบัน ซึ่งปรากฏว่ามีจำนวนการใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิในอัตราร้อยละ 36.3 ในขณะที่มีเพียง ร้อยละ 0.8 เท่านั้นที่เคยใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิก่อนที่จะมีบุตรคนแรก อัตราการใช้ระหว่างการมีบุตรคนถัดไปเป็นร้อยละ 1.6 ในช่วงเวลาจากบุตรคนที่ 1 ถึงบุตรคนที่ 2 เป็น 1.7 และ 2.0 ในช่วงเวลาจากบุตรคนที่ 2 ถึงคนที่ 3 และจากคนที่ 3 ถึงคนที่ 4 ตามลำดับ นั่นคือสตรีไม่นิยมใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิเพื่อเว้นช่วงการมีบุตร นอกจากว่าเมื่อมีบุตรครบตามความต้องการแล้วจึงจะใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิเพื่อยุติการมีบุตร

ช่วงห่างการตั้งครรภ์เกิน 2 ปี และเหตุผล

ตารางที่ 6 พบว่าสตรีเกือบครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 45.1 ไม่เคยมีช่วงห่างในการตั้งครรภ์ที่ยาวนานเกิน 2 ปี อีกร้อยละ 54.4 ตอบว่าเคย เมื่อแยกออกที่พิจารณาในรายละเอียดพบว่า สตรีที่เคยเว้นช่วงห่างในการตั้งครรภ์เกิน 2 ปี จำนวน 1 ครั้ง มีร้อยละ 26.2 สตรีที่เคยเว้นช่วงห่างในการตั้งครรภ์เกิน 2 ปี 3 ครั้ง ขึ้นไป มีร้อยละ 0.6 ตารางที่ 7 เป็นตรวจสอบตามถึงเหตุผลของการเว้นช่วงห่างการตั้งครรภ์เกิน 2 ปี ที่พิจารณาจากคำตอบที่ได้ ไม่พบว่ามีสตรีที่ตอบว่าตั้งครรภ์ เพราะต้องการเว้นระยะเวลาการมีบุตร ที่น่าสังเกต คือ สตรีที่ตอบว่าไม่ทราบเหตุผล หรือไม่ให้คำตอบและรวมถึงที่ให้คำตอบว่าบุตรห่างเอง มีถึงร้อยละ 77.3 แต่ทั้งนี้อาจจะเนื่องด้วยลักษณะของคำถามไม่ชัดเจนเพียงพอ ทำให้สตรีส่วนหนึ่ง ไม่สามารถให้คำตอบที่แท้จริงได้

ช่วงห่างการมีบุตร

ข้อมูลจากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงถึงกาเฉลี่ยช่วงห่างการมีบุตรคนแรกถึงบุตรคนที่ห้า ของสตรีที่ตกเป็นตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏว่าค่าครึ่ง หรือร้อยละ 53.8 ของสตรี เหล่านี้ให้กำเนิดบุตรคนแรกภายในเวลา 1 ปี ภายหลังจากการสมรสมีเพียงส่วนน้อยคือประมาณร้อยละ 11.4 ที่รายงานว่ามีบุตรคนแรกภายหลังจากที่ทำการสมรสมาแล้ว 3 ปีขึ้นไป และมีสตรีอีกประมาณร้อยละ 25.2 ที่รายงานว่ามีบุตรคนแรกในเวลา 2 ปี อัตราส่วนของสตรีที่มีบุตรคนที่สอง จนถึงบุตรคนที่ห้า ภายในระยะเวลา 1 ปี ลดลงอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ จากร้อยละ 53.8 ในการมีบุตรคนแรก เป็น ร้อยละ 14.4 สำหรับบุตรคนที่สอง ร้อยละ 10.6 สำหรับบุตรคนที่สาม และร้อยละ 8.9, 12.0 สำหรับบุตรคนที่สี่ และห้าตามลำดับ การที่สตรีมีมากกว่าครึ่ง รายงานว่าให้กำเนิดบุตรคนแรกภายในเวลา 1 ปี และอัตราส่วนของสตรีที่ให้กำเนิดบุตรในลำดับถัดไป ภายในระยะเวลา 1 ปี ลดลงเช่นนั้น น่าจะมีผลมาจากปัจจัยด้านสตรีวิทยา กล่าวคือ โดยปกติสตรีจะมีช่วงระยะเวลาหนึ่งภายหลังจากคลอดบุตร (Post-Partum Ammenohrea) ที่จะไม่สามารถตั้งครรภ์ได้ เพราะเป็นระยะที่ยังไม่มีประจำเดือน และประจำเดือนเดือนแรก ๆ ภายหลังจากการคลอดบุตรก็ยังไม่เกิดทำให้สตรีตั้งครรภ์ได้ หรือ สตรีอาจเลี้ยงทารกด้วยนมตัวเอง จึงทำให้ช่วงระยะเวลาห่างการให้กำเนิดบุตรคนหนึ่งถึงบุตรคนถัดไปยาวนานกว่าช่วงระยะเวลาของการให้กำเนิดบุตรคนแรก เพราะช่วงเวลาจากการสมรสถึงการมีบุตรคนแรกนั้น สตรี จะไม่มีช่วงระยะเวลาภายหลังคลอดถึงกล่าว นอกเหนือจากปัจจัยด้านสตรีวิทยาแล้ว ก็อาจจะ เป็นไปได้ว่าสตรีที่มีช่วงระยะเวลาการมีบุตรคนแรกสั้น เพราะสตรีเหล่านั้นตั้งครรภ์ก่อนที่จะมาอยู่กับ สามี จึงทำให้ช่วงระยะเวลาของการมีบุตรคนแรกสั้นขึ้น

จากลักษณะช่วงห่างการมีบุตรคนแรกจนถึงบุตรคนที่ห้าถึงกล่าวของสตรีที่อาศัยอยู่ใน เขตเมือง ในการศึกษานี้จะได้พิจารณาช่วงระยะเวลาการมีบุตรตั้งแต่บุตรคนแรกจนถึงบุตร คนที่ห้า เพื่อเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของสตรีที่ตก เป็นตัวอย่าง โดยในบางปัจจัยจะพิจารณาช่วงห่างการมีบุตรคนสุดท้ายและช่วงระยะเวลาจาก บุตรคนสุดท้ายถึงปัจจุบันด้วย ซึ่งในการศึกษาช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ ได้คำนึงถึงจำนวนบุตร ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นสำคัญ เพราะน่าจะ เป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดช่วงระยะเวลาดังกล่าว

อายุของสตรีขณะให้กำเนิดบุตร

จากตารางที่ 9 ประมาณร้อยละ 75 ของสตรีที่ตกเป็นท้าวอย่างในการศึกษา จะให้กำเนิดบุตรคนแรกในช่วงอายุ 15 - 24 ปี อันเป็นช่วงที่ความสามารถมีบุตรสูง สัดส่วนของสตรีในกลุ่มดังกล่าวจะลดลงตามลำดับที่ของบุตร บุตรคนแรกที่เกิดจากมารดาอายุ 15 - 19 ปี มีจำนวนร้อยละ 32.2 ลดลงเหลือร้อยละ 12.4 ในการมีบุตรคนที่สอง และเหลือร้อยละ 2.4 เมื่อมีบุตรคนที่สาม ในขณะที่สัดส่วนของสตรีในกลุ่มอายุที่สูงขึ้นจะเพิ่มขึ้นตามลำดับที่ของบุตร บุตรคนแรกที่เกิดจากสตรีในกลุ่มอายุ 25-29 ปี มีร้อยละ 18.5 บุตรคนที่สอง และบุตรคนที่สามที่เกิดจากสตรีในกลุ่มนี้เพิ่มเป็นร้อยละ 29.5 และ 40.9 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากโอกาสที่สตรีในกลุ่มอายุไม่เกิน 24 ปี จะมีบุตรคนที่สอง คนที่สามถึงคนที่ห้าจะน้อยลงตามลำดับ ในทำนองกลับกัน สตรีที่มีอายุมากย่อมมีโอกาสที่จะเพิ่งมีบุตรเป็นคนแรกน้อย แต่มีแนวโน้มที่จะมีบุตรแล้ว 3-4 คน มากกว่า และในการศึกษารังนี้พบว่า อายุของสตรีโดยเฉลี่ยของการมีบุตรคนแรก (Mean Age at First Birth) คือ 22.10 ปี

ระยะเวลาของการมีบุตรจนสุดท้าย

ในการพิจารณาถึงช่วงระยะเวลาการมีบุตรจนสุดท้ายว่า สตรีจะเว้นระยะเวลายาวนานเพียงใด จึงจะให้กำเนิดบุตรจนสุดท้าย พบว่า สตรีส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 50 มีแนวโน้มในทำนองเดียวกันคือ ช่วงระยะเวลาจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่เพิ่มขึ้น บุตรจนสุดท้ายที่เป็นบุตรในลำดับที่สูงจะถูกเว้นช่วงเป็นเวลายาวนานกว่าบุตรจนสุดท้ายที่เป็นบุตรในลำดับที่ก่อน จากตารางที่ 10 ถ้าพิจารณาโดยยกเว้นการเกิดของบุตรจนสุดท้ายที่เป็นบุตรคนที่ 1-2 ที่เป็นการเกิดภายใน 1 ปี ที่มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 26.6 ซึ่งเนื่องมาจากได้รวมเอาการเกิดของบุตรคนแรกที่เกิดภายใน 1 ปี เข้าไว้ด้วย จึงทำให้มีอัตราการเกิดภายใน 1 ปีสูง ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่าสตรีที่มีบุตรจนสุดท้ายในช่วงระยะเวลาภายใน 4 ปี ช่วงระยะเวลาอันจะมีบุตรจนสุดท้ายจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่เพิ่มขึ้น เช่น การเกิดบุตรจนสุดท้ายภายในระยะเวลา 3 ปี จะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18.6 ถ้าบุตรจนสุดท้ายนั้นเป็นบุตรคนที่ 1-2 เป็นร้อยละ 28.2 และ 31.1 ถ้าบุตรจนสุดท้ายนั้น เป็นบุตรคนที่ 3-4 และ 5 ขึ้นไปตามลำดับ สตรีที่มีบุตรจนสุดท้ายเป็นเพียงบุตรคนที่ 1-2 และเกิดภายในเวลา 3-4 ปี ช่วงระยะเวลาจะเพิ่มขึ้น ถ้าบุตรจน

สุดท้ายนั้นเป็นบุตรคนที่ 3-4 หรือ 5 ขึ้นไป จากร้อยละ 7.9 เป็นร้อยละ 11.4 และ 12.7
 หมายความว่า สตรีที่มีบุตรมากขึ้นจะมีบุตรห่างขึ้น แบบแผนดังกล่าวไม่ปรากฏเกณฑ์ใดในกรณีการ
 เกิดของบุตรคนสุดท้ายที่เป็นการเกิดตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป จำนวนการเกิดของบุตรคนสุดท้ายที่เป็น
 การเกิดภายในช่วงเวลา 4-5 ปี จะลดลง ถ้าเป็นบุตรคนสุดท้ายในลำดับที่ 5 ขึ้นไป จากร้อยละ
 7.0 ถ้าบุตรคนสุดท้ายนั้นเป็นบุตรคนที่ 3-4 และเป็นร้อยละ 4.0 เมื่อบุตรคนสุดท้ายเป็นบุตรคน
 ที่ 5 ขึ้นไป

ตารางที่ 1
อัตราส่วนร้อยละของอายุสตรี และอายุสามี

อายุ	สตรี	สามี
15-24	13.8 (206)	4.3 (58)
25-34	40.5 (602)	30.5 (408)
35 ขึ้นไป	45.7 (680)	65.1 (872)
ไม่ทราบ	-	-
รวม	100.0 (1488)	100.0 (1338)

ตารางที่ 2
อัตราส่วนร้อยละของการศึกษาสตรี และการศึกษาสามี

ระดับการศึกษา	สตรี	สามี
ไม่ได้เรียน	18.8 (277)	17.6 (253)
ประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 2	60.4 (890)	44.3 (643)
ประถมศึกษาปีที่ 7 - มัธยมศึกษาปีที่ 5	16.4 (241)	27.6 (396)
มัธยมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นไป	4.5 (66)	9.9 (142)
รวม	100.0 (1474)	100.0 (1435)

ตารางที่ 3
 อัตราส่วนร้อยละของอาชีพสตรี และอาชีพสามี

อาชีพ	สตรี	สามี
ทำงานในวิสาหกิจ	5.1 (76)	5.2 (75)
ข้าราชการ	3.2 (48)	17.4 (250)
บริการ, กษาย	29.7 (439)	47.0 (677)
ช่างฝีมือ	7.5 (111)	23.7 (341)
เกษตรกร	4.2 (62)	4.6 (66)
แม่บ้าน, ไม่ประกอบอาชีพ	50.1 (741)	2.1 (31)
รวม	100.0 (1478)	100.0 (1440)

ตารางที่ 4

อัตราส่วนร้อยละของอายุเมื่อแรกสมรสของสตรี และของสามี

อายุเมื่อแรกสมรส	สตรี	สามี
ต่ำกว่า 15 ปี	0.9 (13)	-
15-24	81.5 (1205)	49.4 (708)
25-34	17.2 (254)	46.4 (665)
35 ขึ้นไป	0.4 (6)	4.1 (59)
รวม	100.0 (1478)	100.0 (1432)

ตารางที่ 5

อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่ไทยใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ จำแนกตามลำดับที่ของบุตร

	ก่อนบุตรคนที่ 1	ก่อนบุตรคนที่ 2	ก่อนบุตรคนที่ 3	ก่อนบุตรคนที่ 4	ก่อนบุตรคนที่ สุดท้ายถึง ปัจจุบัน
ไทย	0.8 (12)	1.8 (22)	1.7 (17)	2.0 (15)	38.3 (564)
ไม่ไทย	99.2 (1461)	98.2 (1212)	95.3 (966)	98.0 (725)	61.7 (909)
รวม	100.0 (1473)	100.0 (1234)	100.0 (983)	100.0 (740)	100.0 (1473)

ตารางที่ 6

อัตราส่วนรอยของชาวหางการตั้งกรรมทึนระยะเวลาเกินกว่า 2 ปี ของสตรี

จำนวนครั้งที่เคยตั้งกรรมทึน เกินกว่า 2 ปี	ร้อยละ
ไม่เคย	45.1 (671)
1 ครั้ง	28.2 (419)
2 ครั้ง	16.1 (239)
3 ครั้ง	6.0 (90)
4 ครั้ง	2.6 (39)
5 ครั้งขึ้นไป	1.5 (22)
รวม	100.0 (1480)

ตารางที่ 7

อัตราส่วนร้อยละของเหตุผลการทิ้งกรรภเกินกว่า 2 ปี ของสตรี

เหตุผล	ร้อยละ
สามีป่วย	0.1 (1)
ภรรยาป่วย	2.2 (18)
สามีไม่อยู่	2.4 (20)
ใช้การคุมกำเนิด	8.9 (73)
ใหญ่กรกัณธตนเอง	9.0 (74)
อื่น ๆ หรือไม่ทราบเหตุผล	77.2 (631)
รวม	100.0 (817)

ตารางที่ 8

อัตราส่วนร้อยละของช่วงทางการนิเทศของสตรี จำแนกตามลำดับที่ของบุตร

ระยะเวลาในการ ให้กำเนิดบุตร (เดือน)	บุตรคนที่				
	1	2	3	4	5
ต่ำกว่า 12 เดือน	53.8 (770)	14.4 (178)	10.6 (104)	8.9 (66)	12.0 (64)
12 - 24	25.2 (361)	41.8 (515)	41.8 (410)	38.4 (284)	38.3 (204)
25 - 36	9.5 (136)	27.0 (333)	29.7 (291)	31.5 (233)	31.5 (168)
37 - 48	3.4 (48)	8.3 (102)	9.3 (91)	9.9 (73)	9.8 (52)
49 - 60	1.9 (28)	3.7 (45)	3.9 (38)	4.6 (34)	3.2 (17)
61 - 72	2.1 (88)	4.4 (54)	4.1 (40)	4.9 (36)	4.7 (25)
รวม	100.0 (1431)	100.0 (1232)	100.0 (981)	100.0 (740)	100.0 (533)

ตารางที่ 9

อัตราการรอดของอายุสตรีขณะให้กำเนิดบุตร จำแนกตามลำดับที่ของบุตร

อายุของสตรี ขณะให้กำเนิดบุตร	บุตรคนที่				
	1	2	3	4	5
ต่ำกว่า 15 ปี	0.9 (14)	0.2 (3)	0.1 (1)	-	-
15 - 19	32.2 (476)	12.4 (154)	2.4 (24)	0.3 (2)	-
20 - 24	43.6 (645)	48.6 (606)	40.3 (403)	22.6 (171)	8.3 (46)
25 - 29	18.5 (273)	29.5 (367)	40.9 (409)	48.5 (368)	47.4 (262)
30 - 34	3.9 (58)	6.7 (84)	11.5 (115)	21.2 (161)	34.4 (190)
35 - 39	0.7 (10)	1.4 (18)	3.2 (32)	5.4 (41)	4.7 (26)
40 - 44	0.1 (2)	0.2 (2)	0.1 (1)	0.7 (5)	2.7 (15)
45 - 49	-	-	-	-	-
รวม	100.0 (1470)	100.0 (1232)	100.0 (981)	100.0 (740)	100.0 (533)

ตารางที่ 10

อัตราส่วนร้อยละของช่วงระยะเวลาการมีบุตรจนสุดท้าย

จำแนกตามจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน

ระยะเวลาในการให้ กำเนิดบุตร (เดือน)	จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน		
	1 - 2	3 - 4	5
ต่ำกว่า 12 เดือน	26.6 (124)	8.1 (37)	10.7 (53)
13 - 24	34.8 (162)	36.0 (165)	33.7 (167)
25 - 36	18.0 (84)	20.2 (129)	31.1 (154)
37 - 48	7.9 (37)	11.4 (52)	12.7 (63)
49 - 60	4.5 (21)	7.0 (32)	4.0 (20)
61 ขึ้นไป	0.2 (30)	9.4 (43)	7.7 (30)
รวม	100.0 (466)	100.0 (450)	100.0 (495)